

Tamen etiam quantum ad quantitatis excessum, potest aliqua ratio assignari: conjugatus enim abstinet tantum a non sua, vidua vero a suo, et non suo: et sic invenitur ibi quaedam ratio dupli; sicut sexagenarius est duplus ad tricenarium, centenarius vero supra sexagenarium addit quadragenarium, qui consurgit ex ductu quaternarii in denarium: quaternarius autem est primus numerus solidus, et cubicus: et sic convenit talis additio virginitati, quae supra perfectionem viduitatis perpetuam incorruptionem adjungit.

AD QUARTUM dicendum, quod quamvis illa repraesentatio numerorum sit ex humana institutione, tamen fundatur aliquo modo super rerum naturam, inquantum secundum ordinem dictorum articulorum, et contactuum numeri gradatim designantur.

ARTICULUS V.

417

UTRUM AUREOLA DEBEATUR RATIONE VIRGINITATIS.

(S. Thom. 4. Dist. 49. q. 5. art. 3. q. 1. et seq.).

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod ratione virginitatis non debeatur aureola; ubi est enim major difficultas in opere, ibi debetur majus praemium: sed majorem difficultatem patiuntur in abstinendo a delectationibus carnis viduae, quam virgines; dicit enim Hieronymus (*implic. epist. 11. ad Ageluch. parum a princ. et a med.*) quod « quanto major est difficultas ex parte quorundam a voluptatis illecebris abstinere, tanto majus est praemium », et loquitur in commendatione viduarum; Philosophus etiam dicit in lib. 7. Animalium (*cap. 1. ante med.*), quod « juvenes corruptae magis appetunt coitum propter rememorationem delectationis »; ergo aureola, quae est maximum praemium, debetur magis viduis, quam virginibus.

2. PRAETEREA. Si virginitati deberetur aureola, ubi esset perfectissima virginitas, maxime inveniretur aureola: sed in Beata Virgine est perfectissima virginitas, unde et *Virgo virginum* nominatur; et tamen ei non debetur aureola, quia nullam pugnam sustinuit in continendo, cum corruptionem fomitis non fuerit infestata; ergo virginitati aureola non debetur.

3. PRAETEREA. Ei, quod non est secundum omne tempus laudabile, non debetur praemium excellens: sed virginitatem servare in statu innocentiae non fuisset laudabile, cum tunc praeceptum esset: *Crescite, et multiplicamini, et replete terram*: nec etiam tempore legis, cum steriles erant maledictae; ergo virginitati aureola non debetur.

4. PRAETEREA. Non debetur idem praemium virginitati servatae, et virginitati amissae: sed pro virginitate amissa quandoque debetur aureola, ut si aliqua invita prostituatur a tyranno, quia Christum confitetur; ergo virginitati aureola non debetur.

5. PRAETEREA. Excellens praemium non debetur ei, quod inest nobis a natura: sed virginitas innascitur cuilibet homini et bono, et malo; ergo virginitati aureola non debetur.

6. PRAETEREA. Sicut se habet viduitas ad fructum sexagesimum, ita virginitas ad fructum centesimum, et ad aureolam: sed non cuilibet viduae debetur fructus sexagesimus, sed solum viduitatem voventi, ut quidam dicunt; ergo videtur, quod nec cuilibet virginitati aureola debeatur, sed solum virginitati ex voto servatae.

7. PRAETEREA. Praemium non respondet necessitati, cum omne meritum in voluntate consistat: sed quidam sunt virgines ex necessitate, ut naturaliter frigidi, et eunuchi; ergo virginitati non semper debetur aureola.

SED CONTRA est, quod habetur Exod. 25.: *Facies et alteram coronam aureolam*, Gloss. (*ordin. Bedae, lib. 1. de Tabernac. cap. 6. a med.*): « Ad hanc coronam pertinet canticum novum, quod virgines coram Agno concinunt, scilicet qui sequuntur Agnum, quocumque ierit »; ergo praemium, quod virginitati debetur, dicitur *aureola*.

Praeterea. Isa. 56. dicitur: *Haec dicit Dominus Deus eunuchis: et sequitur: Dabo eis nomen melius a filiis, et filiabus*, Gloss. (*interl. Aug. lib. de Virginit. cap. 25. ad fin.*): « Propriam gloriam, excellentemque significat »: sed per eunuchos, qui seipsos castraverunt propter regnum coelorum (*Matth. 19.*), virgines designantur; ergo sequitur, quod virginitati debetur aliquod excellens praemium, et hoc vocatur *aureola*.

RESPONDEO dicendum, quod ubi est praecellens ratio victoriae, ibi debetur aliqua specialis corona; unde cum per virginitatem aliquis singularem quandam victoriam obtineat de carne, contra quam continue bellum geritur, ut patet ad Galat. 5.: *Spiritus concupiscit adversus carnem*, etc., virginitati specialis corona debetur, quae *aureola* nominatur: et hoc quidem communiter ab omnibus tenetur. Sed cui virginitati debeatur aureola, non similiter omnes dicunt: quidam enim dicunt, aureolam actui deberi; unde illa, quae actu virginitatem servat, aureolam habebit, si sit de numero salvandorum: sed hoc non videtur esse conveniens, quia secundum hoc illae, quae habent voluntatem nubendi, et tamen antequam nupserint decedunt, haberent aureolam. Unde alii dicunt, quod aureola debetur statui, et non actui; ut illae tantum virgines aureolam mereantur, quae in statu virginitatis perpetuae servandae per votum se posuerunt: sed hoc etiam non videtur conveniens, quia aliquis ex pari voluntate potest servare virginitatem non vovens, sicut aliquis alius vovens. Et ideo aliter dici potest, quod meritum omni actui virtutis debetur a charitate imperato: virginitas autem secundum hoc ad genus virtutis pertinet, secundum quod perpetua incorruptio mentis, et corporis sub electione cadit, ut patet ex his quae dicta sunt (*4. Dist. 33. q. 3. art. 1. et 2.*); et ideo illis tantum virginibus aureola proprie debetur, quae propositum habuerunt virginitatem perpetuo conservandi, sive hoc propositum voto firmaverint, sive non; et hoc dico, secundum quod aureola proprie accipitur ut praemium quoddam merito redditum, quamvis hoc propositum aliquando fuerit interruptum, integritate tamen carnis manente, dummodo in fine vitae inveniatur, quia virginitas mentis reparari potest, quamvis non virginitas carnis. Si autem aureolam large accipiamus pro quocumque gaudio, quod in patria habebunt super gaudium essenziale, sic etiam incorruptis carne aureola respondebit, etiamsi propositum non habuerint perpetuo virginitatem servandi; non enim est dubium, quod de incorruptione corporis gaudebunt, sicut et innocentes de hoc quod immunes a peccato fuerunt; quamvis etiam peccandi opportunitatem non habuerunt, ut patet in pueris baptizatis: sed haec non est propria acceptio aureolae, sed valde communis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in continendo secundum aliquid majorem pugnam sustinent virgines, et secundum aliquid viduae, caeteris paribus: virgines enim concupiscentia inflamat, et experiendi desiderium, quod ex quasi quadam curiositate procedit, qua scilicet fit ut homo libentius videat quae nunquam vidit: et etiam quandoque in eis concupiscentiam auget aesti-

cum ergo interiori dolori aureola non respondeat, nec exteriori respondere debet.

5. PRAETEREA. Ipsa poenitentia martyrium quoddam est; unde dicit Greg. (*hom. 3. in Evang. in fin.*): « Quamvis occasio persecutionis desit, habet tamen et pax nostra martyrium suum; quia etsi carnis colla ferro non subjicimus, spirituali tamen gladio carnalia desideria in mente trucidamus »: poenitentiae autem, quae in exterioribus operibus consistit, aureola non debetur; ergo nec etiam omni exteriori martyrio debetur aureola.

6. PRAETEREA. Illicito operi non debetur aureola: sed illicitum est sibi ipsi manus injicere, ut patet per Aug. in 1. lib. de Civ. Dei (*cap. 17. et 20.*); et tamen quorundam martyria in Ecclesia celebrata sunt, qui sibi manus injecerunt, tyrannorum rabiem fugientes, ut patet in Eccles. Hist. (*Euseb. lib. 8. cap. 24.*) de quibusdam mulieribus apud Antiochiam; ergo non semper martyrio debetur aureola.

7. PRAETEREA. Contingit aliquando aliquem pro fide vulnerari, et postmodum aliquo tempore supervivere: hunc autem constat martyrem esse, et tamen, ut videtur, ei aureola non debetur, quia ejus pugna non duravit usque ad mortem; ergo non semper martyrio debetur aureola.

8. PRAETEREA. Quidam magis affliguntur in amissione rerum temporalium, quam etiam in proprii corporis afflictione, quod patet ex hoc quod multas afflictiones sustinent ad lucra acquirenda: si ergo eis propter Christum temporalia bona diripiantur, videtur quod sint martyres; nec tamen eis, ut videtur, debetur aureola; ergo idem quod prius.

9. PRAETEREA. Martyr videtur esse tantum ille, qui pro fide occiditur; unde dicit Isid. (*lib. 7. Etym. cap. 11.*): « Martyres graece, testes latine dicuntur, quia propter testimonium Christi passiones sustinuerunt, et usque ad mortem pro veritate certaverunt »: sed aliquae aliae virtutes sunt fide excellentiores, ut justitia, et charitas, et hujusmodi, quae sine gratia esse non possunt; quibus tamen non debetur aureola; ergo videtur, quod nec martyrio aureola debeat.

10. PRAETEREA. Sicut veritas fidei est a Deo, ita et quaelibet alia veritas, ut dicit Ambros. (*sup. illud 1. Cor. 12.: Nemo potest dicere, etc.*), quia « omne verum, a quocumque dicatur, a Spiritu Sancto est »; ergo si sustinenti mortem pro veritate fidei debetur aureola, eadem ratione et sustinentibus mortem pro alia qualibet veritate; quod tamen non videtur.

11. PRAETEREA. Bonum commune est potius bono particulari; sed si aliquis pro conservatione reipublicae moriatur in bello justo, non debetur ei aureola; ergo etiamsi occidatur pro conservatione fidei in seipso; et sic idem quod prius.

12. PRAETEREA. Omne meritum ex libero arbitrio procedit: sed quorundam martyria celebrat Ecclesia, qui usum liberi arbitrii non habuerunt; ergo aureolam non meruerunt; et sic non omnibus martyribus debetur aureola.

SED CONTRA. August. dicit in lib. de Sancta Virginitate (*cap. 46. in fin.*): « Nemo, quantum puto, ausus fuit praeferre virginitatem martyrio »: sed virginitati debetur aureola; ergo et martyrio.

Praeterea. Corona debetur certanti: sed in martyrio est specialis difficultas pugnae; ergo ei debetur specialis aureola.

RESPONDEO dicendum, quod sicut inest quaedam pugna spiritui contra interiores concupiscentias, ita etiam inest homini quaedam pugna contra passiones exterius illatas; unde sicut perfectissimae victoriae, qua de con-

cupiscentiis carnis triumphatur, scilicet virginitati, debetur specialis corona, quae aureola dicitur; ita etiam perfectissimae victoriae, quae habetur de impugnatione exteriori, debetur aureola. Perfectissima autem victoria de exterioribus passionibus consideratur ex duobus: primo ex magnitudine passionis; inter omnes autem passiones illatas exterius praecipuum locum mors tenet, sicut et in passionibus interioribus praecipuae sunt venereorum concupiscentiae; et ideo quando quis obtinet victoriam de morte, et ordinatis ad mortem, perfectissime vincit: secundo perfectio victoriae consideratur ex causa pugnae; quando videlicet pro honestissima causa pugnatur, quae scilicet est ipse Christus: et haec duo in martyrio considerantur, quod est mors suscepta propter Christum; « martyrem enim non facit poena, sed causa »: et ideo martyrio aureola debetur, sicut et virginitati.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sustinere mortem propter Christum, quantum est de se, est opus supererogationis; non enim quilibet tenetur fidem suam coram persecutore confiteri: sed in casu est de necessitate salutis, quando scilicet aliquis a persecutore deprehensus de fide sua requiritur, quam confiteri tenetur: nec tamen sequitur, quod aureolam non mereatur; aureola enim non debetur operi supererogationis, in quantum est supererogatio, sed in quantum perfectionem quandam habet: unde, tali perfectione manente, etiamsi non sit supererogatio, aureolam aliquis meretur.

AD SECUNDUM dicendum, quod martyrio non debetur aliquod praemium, secundum hoc quod ab exteriori infligitur, sed secundum hoc quod voluntarie sustinetur, quia non meremur, nisi per ea quae sunt in nobis; et quanto id quod aliquis sustinet voluntarie, est difficilius, et magis natum voluntati repugnare, tanto voluntas, quae propter Christum illud sustinet, ostenditur firmiter fixa in Christo, et ideo ei excellentius praemium debetur.

AD TERTIUM dicendum, quod quidam actus sunt, qui in ipso actu habent quandam vehementiam delectationis, vel difficultatis; et in talibus actus semper addit ad rationem meriti, vel demeriti, secundum quod in actu oportet voluntatem variari ex vehementia actus a statu, in quo prius erat: et ideo, caeteris paribus, actu luxuriam exercens plus peccat, quam qui solum in actu consentit, quia in ipso actu voluntas augetur. Similiter et cum actus martyrii maximam difficultatem habeat, voluntas martyrii non pertingit ad illud meritum, quod actui martyrii debetur ratione difficultatis; quamvis etiam possit pervenire ad altius praemium, considerata radice merendi, quia aliquis ex majori charitate potest velle sustinere martyrium, quam alius sustineat; unde voluntarie martyr potest mereri sua voluntate praemium essenziale, aequale, vel majus eo quod martyri debetur: sed aureola debetur difficultati, quae est in ipsa pugna martyrii; unde aureola voluntarie tantum martyribus non debetur.

AD QUARTUM dicendum, quod sicut delectationes tactus, circa quas est temperantia, praecipuum locum tenent inter omnes delectationes interiores, et exteriores, ita dolores tactus omnibus aliis doloribus praecedunt; et ideo difficultati illi, quae accidit in sustinendo dolores tactus, puta qui sunt in verberibus, et hujusmodi, debetur aureola magis, quam difficultati sustinendi interiores dolores; pro quibus tamen non proprie dicitur aliquis martyr, nisi secundum quandam similitudinem; et hoc modo Hieronymus loquitur.

AD QUINTUM dicendum, quod afflictio poenitentiae, proprie loquendo, non est martyrium, quia non consistit in his quae ad mortem inferendam ordinantur, cum ordinetur solum ad carnem domandam; quam mensuram

si quis excedat, erit afflictio culpanda: dicitur tamen propter quandam similitudinem afflictionis martyrium; quae quidem afflictio excedit martyrii afflictionem diuturnitate, sed exceditur intensione.

AD SEXTUM dicendum, quod, secundum August. in 1. de Civit. Dei (*ex cap. 17. 20. et 26.*), nulli licitum est sibi ipsi manus injicere quacumque ex causa; nisi forte divino instinctu fiat ad exemplum fortitudinis ostendendum, ut mors contemnatur: illi autem, de quibus objectum est, divino instinctu mortem sibi intulisse creduntur, et propter hoc eorum martyria Ecclesia celebrat.

AD SEPTIMUM dicendum, quod si aliquis propter fidem vulnus mortale accipiat, et supervivat, non est dubium quin aureolam mereatur, sicut de beata Caecilia patet, quae triduo supervixit, et de multis martyribus, qui in carcere sunt defuncti: sed etiamsi vulnus non mortale accipiat, et tamen exinde mortem incurrat, creditur aureolam mereri, quamvis quidam dicant, quod aureolam non meretur, si ex incuria, vel negligentia propria mortem quis incurrat; non enim ista negligentia eum ad mortem induxisset, nisi praesupposito vulnere, quod pro fide acceptum est; et ita vulnus, quod pro fide acceperat, est prima occasio mortis: unde propter hoc aureolam non videtur amittere, nisi sit talis negligentia, quae culpam mortalem inducat, quae ei et auream aufert, et aureolam. Si vero ex mortali vulnere suscepto non moriatur, aliquo casu contingente, vel etiam vulnera non mortalia susceperit, et adhuc carceres sustinens moriatur, adhuc aureolam meretur; unde et quorundam sanctorum martyria in Ecclesia celebrantur, qui in carcere mortui sunt, aliquibus vulneribus longe ante susceptis, sicut patet de Marcello papa. Qualitercumque igitur afflictio propter Christum illata usque ad mortem continuetur, sive mors inde sequatur, sive non, aliquis martyr efficitur, et aureolam meretur: si vero non continuetur usque ad mortem, non propter hoc aliquis dicitur martyr, sicut patet de beato Sylvestro, de quo non solemnizat Ecclesia sicut de martyre, quia in pace vitam finivit, quamvis prius aliquas passiones sustinuerit.

AD OCTAVUM dicendum, quod sicut temperantia non est circa delectationes in pecuniis, vel in honoribus, et hujusmodi, sed solum in delectationibus tactus, quasi praecipuis; ita etiam fortitudo est circa pericula mortis, sicut circa praecipua, ut dicitur in 3. Ethic. (*cap. 6.*); et ideo soli illi injuriae, quae irrogatur circa corpus proprium, ex qua nata est mors sequi, debetur aureola: si igitur aliquis propter Christum res temporales, sive famam, vel quidquid hujusmodi amittat, non efficitur propter hoc proprie martyr, nec meretur aureolam. Nec aliquis potest ordinate res exteriores plus diligere, quam proprium corpus: timor autem inordinatus non coadjuvat ad meritum aureolae; nec etiam potest dolor de amissione rerum corporalium coaequare dolori de corporis occisione, et aliis hujusmodi.

AD NONUM dicendum, quod causa sufficiens ad martyrium non solum est confessio fidei, sed quaecumque alia virtus non politica, sed infusa, quae finem habeat Christum: quolibet enim actu virtutis aliquis testis Christi efficitur, inquantum opera, quae in nobis Christus perficit, testimonia bonitatis ejus sunt: unde aliquae virgines sunt occisae pro virginitate, quam servare volebant, sicut beata Agnes, et quaedam aliae, quarum martyria in Ecclesia celebrantur.

AD DECIMUM dicendum, quod veritas fidei habet Christum pro fine, et pro objecto: et ideo confessio ipsius aureolam meretur, si poena addatur,

non solum ex parte finis, sed etiam ex parte materiae: sed confessio cujuscumque alterius veritatis non est causa sufficiens ad martyrium ratione materiae, sed solum ratione finis, utpote si aliquis vellet prius occidi pro Christo, quam quodcumque mendacium dicendo contra ipsum peccare.

AD UNDECIMUM dicendum, quod bonum increatum excedit bonum omne creatum: unde quicumque finis creatus, sive sit bonum commune, sive privatum, non potest actu tantam bonitatem praestare, quantam finis increatus, cum scilicet aliquid propter Deum agitur: et ideo cum quis propter bonum commune non relatum ad Christum mortem sustinet, aureolam non meretur; sed si hoc referatur ad Christum, aureolam merebitur, et martyr erit, utpote si rempublicam defendat ab hostium impugnatione, qui fidem Christi corrumpere moliuntur, et in tali defensione mortem sustineat.

AD DUODECIMUM dicendum, quod quidam dicunt, quod in innocentibus occisis pro Christo virtute divina acceleratus est usus rationis, sicut et in Joanne Baptista, dum adhuc esset in materno utero: et secundum hoc vere martyres fuerunt, et actu, et voluntate, et aureolam habent. Sed alii dicunt, quod fuerunt martyres actu tantum, et non voluntate, quod videtur sentire Bernardus distinguens tria genera martyrum, ut dictum est (*in arg. 3.*): et secundum hoc innocentes sicut non pertingunt ad perfectam rationem martyrii, sed aliquid martyrii habent ex hoc quod passi sunt pro Christo, ita etiam et aureolam habent, non quidem secundum perfectam rationem, sed secundum aliquam participationem, inquantum scilicet gaudent se in obsequium Christi occisos esse, ut dictum est (*art. praec.*) de pueris baptizatis, quod habebunt aliquod gaudium de innocentia, et carnis integritate.

ARTICULUS VII.

419

UTRUM DOCTORIBUS AUREOLA DEBEATUR.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod doctoribus aureola non debeat: omne enim praemium, quod in futuro habebitur, alicui actui virtutis respondet: sed praedicare, vel docere non est actus alicujus virtutis; ergo doctrinae, vel praedicationi non debetur aureola.

2. PRAETEREA. Docere, et praedicare ex studio, et doctrina proveniunt: sed ea, quae praemiantur in futuro, non sunt acquisita per humanum studium, quia naturalibus, et acquisitis non meremur; ergo pro doctrina, et praedicatione nullus in futuro aureolam promerebitur.

3. PRAETEREA. Exaltatio in futuro respondet humiliationi praesenti, quia qui se humiliat, exaltabitur (*Matth. 23.*): sed in docendo, et in praedicando non est humiliatio, immo magis superbiae occasio: Glossa enim (*ord. sup. illud: Tunc diabolus assumpsit eum, Matth. 4.*) dicit quod « diabolus multos decipit honore magisterii inflatos »; ergo videtur, quod praedicationi, et doctrinae aureola non debeat.

SED CONTRA. Ephes. 1. super illud: *Ut sciatis, quae sit supereminens*, etc. dicit Gloss. (*ord. et interl.*): « Quoddam incrementum gloriae habebunt sancti doctores, ultra illud quod communiter omnes habebunt »; ergo, etc.

Praeterea. Cant. 8. super illud: *Vinea mea coram me est*, dicit Gloss. (*ord.*): « Ostendit, quid singularis praemii doctoribus ejus disponat »; ergo doctores habebunt singulare praemium; et hoc vocamus aureolam.

matio majoris delectationis, quam sit secundum veritatem; et inconsideratio eorum incommodorum, quae delectationi hujusmodi adjunguntur: et quantum ad hoc viduae minorem sustinent pugnam, majorem autem propter delectationis memoriam; et in diversis unum alteri praejudicat, secundum diversas hominis conditiones, et dispositiones, quia quidam magis moventur hoc, quidam illo. Quidquid autem sit de quantitate pugnae, hoc tamen certum est, quod perfectior est victoria virginum, quam viduarum: perfectissimum enim genus victoriae est, et pulcherrimum, hosti nunquam cecidisse; corona autem non debetur pugnae, sed victoriae de pugna.

AD SECUNDUM dicendum, quod *duplex* circa hoc est opinio: *quidam* enim dicunt, quod Beata Virgo pro virginitatis praemio non habet aureolam, si aureola proprie accipiatur, secundum quod respicit pugnam; tamen habet aliquid majus aureola, propter perfectissimum propositum virginitatis servandae: *alii* vero dicunt, quod etiam aureolam sub propria ratione aureolae habet, et excellentissimam, quamvis enim pugnam non senserit, pugnam tamen carnis aliquam habuit; sed ex vehementia virtutis habuit adeo carnem subditam, quod hujusmodi pugna ei insensibilis erat. Sed istud videtur inconvenienter dici, quia cum Virgo Beata credatur omnino immunis fuisse a fomitis inclinatione, propter ejus sanctificationem perfectam, non est pium ponere aliquam pugnam a carne fuisse in ea; cum talis pugna non sit nisi a fomitis inclinatione; nec tentatio, quae est a carne, sine peccato esse possit, ut patet per Gloss. (*Petri Lomb. et August. lib. 19. de Civit. Dei, cap. 4. ante med.*) 2. Corinth. 12. super illud: *Datus est mihi stimulus carnis meae*, etc.: unde dicendum est, quod aureolam proprie habet, ut in hoc membris aliis Ecclesiae conformetur, in quibus virginitas invenitur; et quamvis non habuerit pugnam per tentationem quae est a carne, habuit tamen pugnam per tentationem quae est ab hoste, qui nec etiam ipsum Christum reveritus fuit, ut patet Matth. 4.

AD TERTIUM dicendum, quod virginitati non debetur aureola, nisi in quantum addit quandam excellentiam super alios continentiae gradus: si autem Adam non peccasset, virginitas nullam perfectionem supra continentiam conjugalem habuisset, quia fuissent tunc honorabiles nuptiae, et torus immaculatus, nulla concupiscentiae foeditate existente: unde virginitas tunc servata non fuisset; nec ei tunc aureola deberetur: sed mutata humanae naturae conditione, virginitas specialem decorem habet; et ideo ei speciale redditur praemium: tempore etiam legis Moysi, quando cultus Dei per carnalem actum propagandus erat, non erat omnino laudabile a commixtione carnis abstinere: unde nec tali proposito speciale praemium redderetur, nisi ex divino processisset instinctu; ut creditur de Jeremia, et Helia, quorum conjugia non leguntur.

AD QUARTUM dicendum, quod si aliqua per violentiam oppressa fuerit, propter hoc non amittit aureolam; dummodo propositum virginitatem perpetuo servandi inviolabiliter servet, illi actui nullo modo consentiens: nec etiam per hoc virginitatem perdit; et hoc dico, sive pro fide, sive pro quacumque alia causa corrumpatur violenter. Sed si hoc pro fide sustineat, hoc ei erit ad meritum, et ad genus martyrii pertinebit: unde Lucia dixit: « Si me invitam violari feceris, castitas mihi duplicabitur ad coronam »; non quod habeat duas virginitatis aureolas, sed quia *duplex* praemium reportabit, *unum* pro virginitate custodita, *aliud* pro injuria quam passa est. Dato etiam, quod taliter oppressa concipiat, nec ex hoc meritum virginitatis perdit: nec

tamen Matri Christi aequabitur, in qua fuit cum integritate mentis etiam integritas carnis.

AD QUINTUM dicendum, quod virginitas nobis a natura innascitur, quantum ad id quod est materiale in virginitate: sed propositum perpetuae incorruptionis servandae, ex quo virginitas meritum habet, non est innatum, sed ex munere gratiae proveniens.

AD SEXTUM dicendum, quod non quilibet viduae fructus sexagenarius debetur, sed ei solum quae propositum viduitatis servandae retinet, quamvis etiam votum non emittat, sicut etiam de virginitate dictum est (*in corp. art. et ad 4.*).

AD SEPTIMUM dicendum, quod si frigidi, et eunuchi voluntatem habeant perpetuam incorruptionem servandi, etiamsi facultas adesset coeundi, virgines sunt dicendi, et aureolam merentur; faciunt enim de necessitate virtutem: si vero voluntatem habeant ducendi conjugem, si possent, aureolam non merentur: unde dicit August. in lib. de Sancta Virginitate (*cap. 24. circ. princ.*): « Quibus ipsum virile membrum debilitatur, ut generare non possint (ut sunt eunuchi), sufficit, cum christiani fiunt, et Dei praecepta custodiunt, eo tamen proposito sunt, ut conjuges, si possent, haberent, conjugatis fidelibus adaequari ».

ARTICULUS VI.

418

UTRUM MARTYRIBUS AUREOLA DEBEATUR.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod martyribus aureola non debeatur: aureola enim praemium est, quod operibus supererogationum redditur, unde dicit Beda super illud Exod. 25.: *Facies et alteram coronam, etc.* (*hab. in Gloss. ord.*): « Deo eorum praemio potest recte intelligi, qui generalia mandata spontaneae vitae perfectioris electione transcendunt »: sed mori pro confessione fidei quandoque est necessitatis, non supererogationis, ut patet ex hoc quod dicitur Rom. 10.: *Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem*; ergo martyrio non semper debetur aureola.

2. PRAETEREA. Secundum Gregor. (*aequivalenter lib. 9. Moral. cap. 2. ad fin. et Aug. lib. 1. de Adul. Conjug. cap. 14. in princ.*), « servitia quanto sunt magis libera, tanto sunt magis grata »: sed martyrium minimum habet de libertate, cum sit poena ab alio inflicta violenter; ergo martyrio aureola non debetur, quae respondet merito excellenti.

3. PRAETEREA. Martyrium non solum consistit in exteriori passione mortis, sed etiam in interiori voluntate; unde Bernardus (*in serm. Ss. Innocent.*) distinguit tria genera martyrum, scilicet: *voluntate, non nece*, ut Joannes; *voluntate, et nece*, ut Stephanus; *nece, et non voluntate*, ut Innocentes; si ergo martyrio aureola deberetur, magis deberetur martyrio voluntatis, quam exteriori martyrio, cum meritum ex voluntate procedat: hoc autem non ponitur; ergo martyrio aureola non debetur.

4. PRAETEREA. Afflicto corporis est minor, quam afflicto mentis, quae est per interiores dolores, et animae passiones: sed interior afflicto quoddam etiam martyrium est, unde dicit Hieron. in sermone de Assumptione (*seu epist. 10. ad Paul. et Eustoch. inter rejectit. inter med. et fin.*): « Recte dixerim, Dei genitrix virgo, et martyr fuit, quamvis in pace vitam finierit »; unde « tuam ipsius animam pertransivit gladius, scilicet dolor de morte Filii »;